

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายเจริญ ภัคดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒ - ๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติทั่วไปที่ห้ามการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะที่ออกมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น การห้ามจำกัดสิทธิจึงมิได้เป็นการห้ามโดยเด็ดขาด หากมีกฎหมายเฉพาะออกมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมถูกจำกัดได้โดยผลแห่งกฎหมายนั้น ๆ เท่าที่จำเป็น และมีได้กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้น ทั้งจะต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ อยู่ในส่วนที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ มุ่งหมายที่จะประกันเสรีภาพในการประกอบอาชีพ นั่นคือ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ รวมทั้งเสรีภาพในการแข่งขันทางธุรกิจอย่างเป็นธรรม รัฐจะจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพไม่ได้ เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเศรษฐกิจของประเทศ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือประโยชน์มหาชนในกรณีต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือ

ประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม จะจำกัดได้เพียงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ ทั้งกฎหมายที่ออกมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นบทกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน โดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ว่าจะก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ตลอดจนคุ้มครองเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย อันเนื่องมาจากอิทธิพลการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน

สำหรับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ บัญญัติอยู่ในหมวด ๔ ว่าด้วยการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มโดยตรงหรือโดยอ้อม” วรรคสอง บัญญัติว่า “การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” และวรรคสาม บัญญัติว่า “บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร” บทบัญญัติดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตการโฆษณาทั้งบุคคลทั่วไปตามวรรคหนึ่งและผู้ผลิตตามวรรคสอง ให้สามารถโฆษณาได้ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนด เพราะอิทธิพลจากการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ การโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จึงต้องไม่เป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม หากแต่เป็นรูปแบบการโฆษณาเพื่อให้รู้จักสินค้าหรือนำสินค้า สามารถทำได้หรือการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ ของผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จะกระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม

และให้ปรากฏได้เฉพาะภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีแมลงกอสอลล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแมลงกอสอลล์ โดยต้องไม่ปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีแมลงกอสอลล์ หากฝ่าฝืนมีความผิดและมีโทษตามกฎหมาย

การที่บทบัญญัติมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ของกฎหมายดังกล่าวบัญญัติมาตรการควบคุมการโฆษณาเครื่องตีแมลงกอสอลล์เช่นนั้น ถึงแม้จะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการเครื่องตีแมลงกอสอลล์อยู่บางส่วน แต่ก็เป็นการจำกัดเสรีภาพภายในขอบเขตตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง ให้อำนาจกระทำได้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นการจัดระเบียบการประกอบอาชีพของบุคคล และเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งยังเป็นการจำกัดเสรีภาพเพียงเท่าที่จำเป็น มิได้กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของเสรีภาพนั้น และมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป การจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการเครื่องตีแมลงกอสอลล์ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอสอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง จึงมิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอสอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ วรรคสาม ที่บัญญัติยกเว้นมิให้ใช้ข้อจำกัดเสรีภาพตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง แก่การโฆษณาที่มีต้นกำเนิดจากนอกประเทศ ย่อมเป็นบทบัญญัติจำกัดเสรีภาพที่ไม่เท่าเทียมกัน เป็นการจำกัดเสรีภาพของผู้ผลิตในประเทศที่ไม่มีศักยภาพที่จะโฆษณานอกประเทศ อันเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ เนื่องจากทำให้ผู้ประกอบการเครื่องตีแมลงกอสอลล์ไม่สามารถแข่งขันกันได้อย่างเป็นธรรม และมีได้มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอสอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ แต่มาตรา ๓๒ วรรคสาม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

นายเจริญ ภัคดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ